

II. Porro constat per undecim & amplius sæcula universum Clerum jurisdictioni & regimini sui respectivè Episcopi fuisse subjectum; nec unquam per ea tempora in questionem venisse, num Clerici Decretis Episcoporum in his quæ morum atque disciplinæ reformationem attinebant, essent subjecti, eisque obedire deberent: ideoque nec ambigebatur, quin Clerici omnes etiam Synodorum Episcopaliū sanctionibus tenerentur; iisque in omnibus se subicere juberentur.

III. Neque hac in parte ulla erat Clericos Regulares inter & seculares distinctio. Hoc ipso enim quo Monachi sive Religiosi Clero adscribebantur, mox in omnibus non secus ac alii de Clero subiciebantur ipsi Episcopo, tamquam totius Cleri sive Ecclesiæ Capituli & Pastori.

IV. Quinimo multis sæculis juxta Canonicas sanctiones præsertim Concilii Chalcedonensis Canonem quartum, Monachi universi Episcoporum jurisdictioni subiecti fuerunt; ipsorumque consequenter Episcoporum ac Synodorum Episcopaliū Ordinationibus & Decretis subiecti, uti latius infra ubi de exemptionibus Monachorum agitur, probabitur.

V. At postquam hæc posterioribus Ecclesiæ sæculis, non tantum Monachi, sed etiam Clerici præcipuè Canonici exemptionem à jurisdictione Episcoporum à Romanis Pontificibus prætulerunt, & subinde obtinuerunt, quæstiones frequentes excitari cœperunt, circa obedientiam quam Capitula Canonicorum & Monachorum Monasteria deberent Decretis & Ordinationibus Synodorum Episcopaliū.

VI. Illud imprimis indubitatum manet, Capitula Canonicorum aliosque clericos subijci Synodis Episcopaliū, in omnibus quæ ipsos concernunt, quamdiu plenè non constat de eorum exemptione. Quamdiu enim dubia est exemptio, salva manet ordinatio Episcoporum auctoritas juri communi innixa; uti latius dicitur loco citato.

VII. Ad hæc certum quoque est, canonicos etiam exemptos subijci ordinationibus Synodorum Episcopaliū in omnibus quæ concernunt materiam non exemptam; id est, in his ad quæ exemptio se non extendit; de quibus similiter infra tractabitur.

VIII. Quinimo cum ex Decreto Synodi Tridentinæ Clerici in his quæ correctionem ac reformationem morum & abusuū concernunt, Episcopis subijciantur non obstantè quacumque exemptione, etiam Synodis Episcopaliū in his subiecti erunt.

Cum vero Synodi hodie non tam circa forensium quæstionem decisionem, aut judiciatos processus, quam circa reformationem morum & disciplinæ versentur, videtur quod Capitula Canonicorum quantumvis exempta merito dici possint Decretis Synodorum esse subiecta; atque ita declarasse Sacram Congregationem Concilii Tridentini Interpretum testatur Synodus D. Mechliniensis tit. 24. "Sciant, ait, Capitula exempta, exemptionemque præsentia se non tantum ad Statutorum Synodi Diocesana, verum etiam ad Decretorum Synodi Provincialis, uti à Sacra Congregatione declaratum est, observationem teneri." Idem repetit Synodus Namurcensis an. 1659, tit. 25.

IX. Quoad Regulares exemptos, ipsos legibus Synodorum Episcopaliū tenet in iis omnibus quæ materiam non exemptam concernunt; & generaliter in omnibus in quibus etiam Episcoporum Decretis non obstantè exemptione subijciuntur, ambigi nequit. Unde consequenter ut intelligi queat, in quibus Regulares exempti Synodis Diocesanis subdantur, scire oportet, ad quæ ex-

emptio ipsa Regularium se extendat, quod infra titulo De exemptionibus latius dicitur.

X. Quin si Episcoporum jurisdictioni tamquam Sedis Apostolicæ Delegatorum Regulares subdantur, etiam ad Synodum Episcopalem accedere tenebuntur, si ad eam ab Episcopo tamquam Sedis Apostolicæ Delegato vocentur; ejusque ordinata observare, ut latè probat Fagnanus ad Cap. QUANTO. De Officio Ordinis. & per speciale Breve declaravit Alexander VII. quod ibidem à Fagnano refertur num. 64.

XI. Quia autem non satis convenit Episcopos inter & exemptos, quæ sit materia exempta, quæ non exempta; & in quibus obedire teneantur variæ solent occasione istarum exemptionum oriri quæstiones & jurgia Episcopos inter & exemptos, præcipuè Regulares.

XII. Hac de causa teste Cardinali De Luca Disc. 30. ad Concil. Trid. n. 9. ob ista jurgia, quæ Synodi Diocesana cum exemptis parere solent, "à Sacra Congregatione in Italia injunctum est Episcopis, ut jam editas Synodales Constitutiones eidem examinandas, & confirmandas transmittere debeant, istaque, ait, est praxis.

XIII. Ulterius, quia in Synodis interdum quædam occurrunt, quæ licet Ecclesiastica officia, aut functiones, vel Ecclesiasticorum aut Ecclesiasticarum jura concernere videantur, temporalia tamen etiam attingunt, difficultè Laici hæc Ordinationibus se subijciunt, nisi auctoritas Regia accedat.

Neque enim credunt, auctoritatem Episcoporum aut Ecclesiasticorum eo se extendere, ut in his quæ temporalia sunt, laicis absque Regio consensu legem ponant; ut sunt v. g. jura sepulture, decimarum, oblationum; item quæ Hospitalium aut etiam mensarum S. Spiritus aut Fabricæ Ecclesiæ administrationem concernunt; aliaque similia.

Hinc videmus Synodos passim confirmationem Regiam postulare; atque ultimam Diocesanam Namurcensem à Rege tam in Concilio Privato, quam Brabantia examinatum & probatum videmus.

XIV. Quin & agrè hic in Belgio permitteretur sine prævio Regis consensu Synodorum publicatio; ne forte aliquid contra jus Regis aut Vasallorum contineretur.

Et quidem cum anno 1639. Episcopus Namurcensis Synodalia sua statuta evulgasset sine consensu Regis; Senatus Namurcensis litteris datis ad Concilium Privatum exposuit, Episcopum hac publicatione præjudicare auctoritati Regiæ. Habitâ deliberatione Concilium Privatum scripsit Episcopo Namurcensi, quod excessisset limites sue potestatis, atque præjudicasset auctoritati Regiæ publicando sua Statuta Synodalia sine consensu Regis; injunxitque ipsi, ut omnia exemplaria dictorum statutorum retraheret, & eorum executionem suspenderet; deinde Concilio Namurcensi scripsit, ut invigilaret an hæc mandata executionem haberent; hæc scripta fuere anno 1644.

Idem judicavit Concilium Privatum anno 1605. circa Synodum Tornacensem similiter sine consensu Regis publicatam; ac iterum occasione alterius Synodi Tornacensis anno 1645. hæc latius referuntur in sæpius citato Regesto MS. Archiepiscopatus Mechliniensis.

XV. Hæc controversiæ & quæstiones quæ tum ratione exemptionum Regularium & Capitulorum, tum jurium laicorum oriri solent inter Episcopos & Exemptos, ac etiam laicos super executione Ordinationum Synodalium, non dubium, quin contribuerint ad omissionem Synodorum; quantumvis negari nequeat, quin ex earum omissione magnoperè disciplina Ecclesiæ patiat, & abusus incrementum accipiat.

TITULUS XIX.

De Metropolitanis.

CAPUT I.

Quando & à quibus Metropolitanis instituti?

- 1 Antiqua est Metropolitanorum institutio.
- 2 Synodus Nicæna præcessit.
- 3 Metropolitanorum nomen derivatur à Metropoli Civili.
- 4 Episcopus qui Metropoli præest dicitur Metropolitane Metropoles Ecclesiastica ad normam Civilium formata fuerunt.
- 5 Probatur ex Concilio Nicæno.
- 6 Item ex Concilio Taurinensi.
- 7 Ratio hujus disciplina.
- 8 Divisa per Principem Provinciæ duo constituuntur Metropolitici.
- 9 Posterioribus sæculis Metropolis erectio à Metropoli Civili sejunctâ fuit.
- 10 Devoluta est erigendi auctoritas ad Romanum Pontificem.
- 11 Intervenire debuit consensus Principis, quod pluribus exemplis probatur.
- 12 Hæc est moderna Ecclesiæ disciplina.
- 13 Archiepiscopus Rhemenfis protestatus est contra erectionem Metropolis Cameracensis, quia consensus Regis non intervenerat.

I. **T**amet si non constat, Metropolitanam dignitatem ab Apostolis esse institutam; vel utrum Apostoli aliquibus Ecclesiis à se fundatis, aut eorum Episcopis quædam jura & privilegia in alias Ecclesias concesserint, eam tamen antiquissimam esse nemo inficiari potest.

II. Synodus Nicæna sub Constantino M. multis locis supponit, Metropolitanorum institutionem ab antiquo factam. Canone IV. ait: "Eorum autem quæ sunt, confirmationem in unaquaque Provincia à Metropolitanis fieri oportet. Item Canone VI. "Illud autem est omnino manifestum, quod si quis absque Metropolitanam sententia factus ut Episcopus, eum magna Synodus definiat, vit non esse Episcopum." Imò Canone VII. annuens Episcopo, quæ est in Ælia, sive Episcopo Hierosolymitano aliquam honoris prærogativam, addit hanc cautionem: "Metropoli propriâ dignitate servatâ: quæ omnia Metropolitanorum institutionem, non à Synodo Nicæna primùm institutam, sed jam ab antiquo factam sat patenter supponunt.

III. Unde verò Metropolitanorum institutio originem suam sumpserit, non æquè expeditum. Hoc sat constat, Metropolitanos dici à Metropoli. Metropolis verò dicitur Urbem matrem: id est, quasi primam & præcipuam reliquam veluti matrem. Quoniam verò in unaquaque Provincia urbs est aliqua, quæ inter cæteras eminent, hæc dicta est Metropolis; ac ideo Episcopus qui hujusmodi urbi præest, Metropolitane dicitur, qui quibusdam jurebus & prærogativis præ cæteris, & in cæteras Ecclesias donatus fuit.

IV. Illud quoque sat compertum est, jam pridem Metropolitanum dictum fuisse Episcopum, qui Metropolis, sive civitati, quæ in certa Provincia prærogativis & jurebus cæteras antecellebat, præesset.

V. Neque illud ambigi potest, quin Metropoles Ecclesiastica ad normam Metropoleon Civilium formata fuerint; sive consuetudine primùm introductum, ac postmodum Conciliorum Decretis firmatum fuisse, ut Metropoles Civiles, simul essent Metropoles Ecclesiasticae: seu, ut li-

Van Espen Jus Eccles. P. I.

Episcopus qui præesset civitati, quæ in divisione Imperii esset totius Provinciæ prima seu Metropolis, unde alie dependere, etiam in Hierarchia Ecclesiastica esset Metropolitane, cæterisque Episcopis ejusdem Provinciæ præesset: imò tota Ecclesiæ distributio ad formam Imperii facta est; Urbesque Metropoles etiam Metropoles fuere Ecclesiasticae; atque earum Episcopus factus Metropolitanus; qui & sensim variis jurebus & prærogativis in cæteras Ecclesias ejusdem Provinciæ fuit donatus.

VI. Et quid enim Nicænos Patres impellere potuit, ut potius Cæsareus jus Metropolitanum, quam Æliæ conferrent sive conservarent, nisi quòd illa Provinciæ esset Metropolis, non hæc; atque propterea jus Metropolitanum ad illam esset translatum: ideoque Patres Nicæni etiam simpliciter dicunt: Metropoli propriâ dignitate servatâ: sat inueniunt, eam Metropoli esse propriam.

VII. In Concilio Taurinensi statutum est, illi totius Provinciæ Primatum deberi, qui suam civitatem demonstrasset Metropolim: quia scilicet non aliunde Metropolitanæ Ecclesiæ statuitur; quàm ex ipsius urbis Metropolitanæ Civilitate dignitate.

VIII. Quod apertius expresserunt Patres Antiocheni, qui & rationem illius aliquam addunt Can. 9. "Episcopum, qui Metropoli præest, etiam curam suscipere oportet totius Provinciæ: eò quòd in Metropolim una, de qua concurrant omnes qui habent negotia. Unde visum est, eum quoque, honore præcedere, reliquos autem Episcopos nihil magni momenti aggredi, sine ipso."

Constat ergo Metropoles civiles electas fuisse ut essent Metropoles Ecclesiasticae; atque Episcopus Metropolis Metropolitanus, qui totius Provinciæ curam ageret, eò quòd ad Metropolim civitatem undequaque concurrant omnes, qui habent negotia: ideoque conveniens quoque videbatur, ut ad eam civitatem negotia Ecclesiastica potius, quàm ad ullam aliam deferrentur; eòque potius, quàm alibi, Episcopi, alique, qui quæstiones haberent, convenirent.

IX. Hinc ulterius contingebat, quemadmodum etiam notat Lupus ad Canonem XII. Chalcedonensem, "Ut divisâ per Principem Provinciæ, quomodo duos Præfules, seu Civiles Rectores, ita duos acciperet Episcopos Metropolitane."

Unde factum, ut Episcopi Metropolitanæ jura ambientes Imperatores adirent, à quibus obtenta Metropoles in urbis sue gratiam dignitate, Ecclesiastica etiam Metropolitanæ jura & Provinciarum ordinationes invallebant: uti latius exposui ad Canonem XII. Chalcedonensem; ubi unâ ostendi, quomodo Synodus Chalcedonensis, salva Principum auctoritate in distribuenda una Provincia in plures, hanc Episcoporum ambitionem reproba-verit, & refrænaverit.

X. Labentibus autem sæculis Metropoles Ecclesiasticae paulatim à Metropoli civili disjungi cœperunt; neque urbium erectio ad Metropolim civilem secum traxit Metropolim Ecclesiasticam; sed pro utilitate ac necessitate Ecclesiæ, quædam Ecclesiæ, quæ opportuniore videbantur, in Metropoles erectæ fuerunt.

XI. Porro hæc Metropoleon institutio & erectio jam à sæculis aliquot ad Romanum Pontificem devoluta fuit, ita tamen ut consensus Principis interveniat; nec non Suffraganeis alique interesse habentes audiantur.

XII. Et quidem anno 832. Ludovicus Pius ordinari jussit Angarium Amaburgensem Archiepiscopum in quadam Synodo Nationali, obtinuitque pro eo Pallium & ordinatiam Metropolitanorum jura à Pontifice, uti narrat

M 3

Ada